

Информация относно мониторинг на остатъци от ветеринарни лекарствени продукти и други субстанции в живи животни и продукти от животински произход за 2023 г

Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) публикува доклад, който обобщава данни от мониторинг, събрани през 2023 г., относно наличието на остатъци от ветеринарни лекарствени продукти (ВЛП) и определени субстанции в живи животни и продукти от животински произход в държавите-членки (ДЧ) на Европейския съюз (ЕС), Исландия и Норвегия. Докладвани са общо **548 194** проби на Европейската комисия. В съответствие със спецификациите на национален план, основан на риска за контрол на производството в държавите членки, са отчетени **284 850 проби, 13 709 са пробите, събрани по национален план за рандомизирано наблюдение на производството в ДЧ и 5162 проби са докладвани по национален план, основан на риска, за контрол на вноса от трети държави.** През 2023 г. са отчетени **8741 съмнителни проби, като последващи действия от несъответстващи резултати и 235 732 проби, събрани в рамките на други програми, разработени съгласно националните законодателства.** Повечето държави изпълняват изискванията за честота на вземане на проби, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646¹.

1. Въведение

Наличието на разрешени и неразрешени фармакологично активни субстанции и остатъци от тях (остатъци от ВЛП) в храната представлява рисков фактор за общественото здраве. Законодателната рамка на ЕС определя максимално допустимите граници в храните и плановете за контрол на наличието на тези вещества в хранителната верига.

- **Регламент (ЕС) № 37/2010²** установява максимално допустими граници на остатъци от ветеринарни лекарствени продукти в храни от животински произход.
- **Регламент (ЕО) № 396/2005³** определя максималните остатъчни нива на пестициди в или върху храни и фуражи от растителен и животински произход.
- **Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646** определя практическите условия и конкретните изисквания на официалния контрол при употребата на ветеринарни

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646 на Комисията от 23 септември 2022 година относно единната практическа уредба за извършването на официален контрол по отношение на употребата на фармакологичноактивни субстанции, разрешени като ветеринарни лекарствени продукти или като фуражни добавки, и на забранени или неразрешени фармакологичноактивни субстанции и остатъци от тях, относно конкретното съдържание на многогодишните национални плановете за контрол и конкретната уредба за тяхното изготвяне (OJ L 248, 26/09/2022г., стр. 32—45)

² Регламент (ЕС) № 37/2010 на Комисията от 22 декември 2009 година относно фармакологичноактивните субстанции и тяхната класификация по отношение на максимално допустимите стойности на остатъчните количества в храните от животински произход (OJ L 15, 20/01/2010г., стр. 1—72)

³ Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 година относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета (OJ L 70, 16/03/2005г., стр. 1—16)

лекарствени продукти при живи животни и продукти от животински произход, чрез три различни официални национални плана за контрол:

- **Основан на риска национален план за контрол на производството в държавите членки (План 1);**
 - **Национален план за рандомизирано наблюдение на производството в държавите членки (План 2);**
 - **Основан на риска национален план за контрол на вноса от трети държави (План 3).**
- **Делегиран регламент (ЕС) 2022/1644⁴** определя обхвата на пробите и етапа на производство, преработка и разпространение, на който трябва да се вземат.
 - В рамките на член 31 от **Регламент (ЕО) № 178/2002⁵**, Европейската комисия изисква съдействието на ЕОБХ за събиране на данни от държави членки, Исландия, Норвегия и Обединеното кралство (Северна Ирландия), в съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646.

Анализът на данните, представен в доклада на ЕОБХ, е съсредоточен върху пробите, докладвани съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646, по трите плана (План 1, План 2, План 3). Пробите, събрани чрез други стратегии за вземане на проби (съмнителни или „други“), не следват разработени планове за контрол, следователно резултатите от тях са докладвани отделно.

Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646 въвежда важни промени по отношение на официалния контрол на фармакологично активните вещества и остатъците от тях от 2023 г. и **не може да се извърши многогодишно сравнение с резултатите, събрани съгласно приложимата преди това Директива 96/23/ЕО⁶ на Съвета.**

В съответствие със спецификациите на План 1 за 2023 г. са взети **284 850 целеви проби**, като **79,21%** от тях са анализирани за неразрешени вещества (**група А**) и **55,04%** за фармакологично активни вещества, разрешени за употреба при животни, отглеждани за производство на храни (**група Б**).

2. Фармакологично активни субстанции (по Делегиран регламент (ЕС) 2022/1644)

2.1. Група А — Забранени или неразрешени фармакологичноактивни субстанции при животни, отглеждани за производство на храни

⁴ Делегиран регламент (ЕС) 2022/1644 на Комисията от 7 юли 2022 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета със специални изисквания относно извършването на официален контрол на употребата на фармакологичноактивни субстанции, разрешени като ветеринарни лекарствени продукти или като фуражни добавки, и на забранени или неразрешени фармакологичноактивни субстанции и остатъци от тях *C/2022/4400 OJ L 248, 26/09/2022г., стр. 3—17*

⁵ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните *OJ L 31, 01/02/2002г., стр. 1—24*

⁶ Council Directive 96/23/EC of 29 April 1996 on measures to monitor certain substances and residues thereof in live animals and animal products and repealing Directives 85/358/EEC and 86/469/EEC and Decisions 89/187/EEC and 91/664/EEC *OJ L 125, 23/05/1996г., стр. 10—32*

2.1.1. Група А1

Директива 96/22/ЕО⁷ забранява използването на хормони и бета-агонисти при животни, отглеждани за храни, освен за точно определени терапевтични и зоотехнически цели и под строг ветеринарен контрол. Групата А1 включва: синтетични, хормонално активни вещества като стилбени и техните производни (А1а), антиуреидни средства (А1б), стероиди (А1в), лактони на резорциловата киселина (А1г) и бета-агонисти (А1д).

2.1.2. Група А2

Групата А2 включва субстанции, изброени в таблица 2 от приложението към Регламент (ЕС) № 37/2010 като забранени вещества, за които не може да бъдат установени максимално допустими граници на остатъчни вещества. Тези субстанции не са разрешени да се прилагат на животни, отглеждани за производство на хранителни продукти. Това са: хлорамфеникол (А2а), нитрофуранови производни (А2б), диметридазол, метронидазол, ронидазол и други нитроимидазоли (А2в) и други вещества (А2г).

2.1.3. Група А3

Група А3 включва вещества, които не са изброени в таблица 1 от приложението към Регламент (ЕС) № 37/2010 или такива, които не са разрешени за употреба във фуражи за животни, отглеждани за производство на храни в ЕС, съгласно Регламент (ЕС) № 1831/2003⁸. Тази група съдържа вещества като: оцветители (А3а), продукти за растителна защита, както са определени в Регламент (ЕС) № 1107/2009⁹ и инсектициди, фунгициди, антихелминти и други противопаразитни средства (биоциди), както са определени в Регламент (ЕС) № 528/2012¹⁰, които може да се използват при животни, отглеждани за производство на храни (А3б), антимикуробни вещества (А3в); кокцидиостатици, хистомоноостатици и други антипаразитни средства (А3г), протеини и пептидни хормони (А3д), противовъзпалителни вещества, успокоителни и всякакви други фармакологично активни субстанции (А3е) и антивирусни вещества (А3ж). В доклада на ЕОБХ се отбелязва, че за веществата от подгрупа А3б е възможно да се приложат нива, в съответствие с указанията за пестициди. Така, данните за подгрупа А3б може да не са представителни за цялостната ситуация.

2.2. Група Б — Фармакологичноактивни субстанции, разрешени за употреба при животни за производство на храни

2.2.1. Група Б1

Група Б1 включва вещества, изброени в таблица 1 от приложението към Регламент (ЕС) № 37/2010, като: антимикуробни вещества (Б1а), инсектициди, фунгициди, антихелминти и други противопаразитни средства (Б1б), успокоителни (Б1в), нестероидни

⁷ Директива 96/22/ЕО на Съвета от 29 април 1996 година относно забрана на употребата на определени субстанции с хормонално или тиреостатично действие и на бета-агонисти в животновъдството и за отмяна на Директиви 81/602/ЕИО, 88/146/ЕИО и 88/299/ЕИО *OJ L 125, 23/05/1996г., стр. 3—9*

⁸ Регламент (ЕО) № 1831/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 година относно добавки за използване при храненето на животните *OJ L 268, 18/10/2003г., стр. 29—43*

⁹ Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета *OJ L 309, 24/11/2009г., стр. 1—50*

¹⁰ Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди *OJ L 167, 27/06/2012г., стр. 1—123*

противовъзпалителни средства (НСПВС), кортикостероиди и глюкокортикоиди (Б1г) и други фармакологично активни субстанции (Б1д).

2.2.2. Група Б2

Тази група (Б2) включва кокцидиостатици и хистомоноостатици, разрешени съгласно законодателството на Съюза, за които съгласно законодателството на Съюза са определени максимално допустими граници и максимално допустими стойности на остатъчните количества.

3. Резултати

3.1. Резултати по План 1

3.1.1. Резултати по групи субстанции

Приложение I към Регламент (ЕС) 2022/1646 посочва минимална честота на вземане на проби за всяка държава членка по План 1 и определя минимален брой проби от всеки вид животни и продукти от животински произход, които трябва да бъдат контролирани всяка година, за всички видове остатъци от субстанции. Резултатите от направените анализи за остатъци по групи субстанции е представен в Таблица 1.

Таблица 1. Брой анализирани проби, несъответстващи проби и несъответстващи резултати по групи субстанции, според изискванията на План 1.

Група субстанции	Анализирани проби ^а	% Анализи	Несъответстващи проби ^б	% Несъответствия	Несъответстващи резултати ^в
А	225 635	79,21	207	0,09	257
А1	74 282	26,08	154	0,21	200
А1а	16 943	5,95	–	–	–
А1б	8 433	2,96	7	0,08	7
А1в	34 994	12,29	115	0,33	127
А1г	16 179	5,68	33	0,2	66
А1д	27 537	9,67	–	–	–
А2	87 959	30,88	31	0,04	10
А2а	33 674	11,82	11	0,03	11
А2б	14 267	5,01	12	0,08	12
А2в	18 203	6,39	8	0,04	10
А2г	40 916	14,36	–	–	–
А3	102 740	36,07	22	0,02	24
А3а	1 385	0,49	12	0,87	12
А3б	10 015	3,52	5	0,05	5
А3в	59 045	20,73	–	–	–
А3г	15 354	5,39	–	–	–
А3д	128	0,04	–	–	–
А3е	28 376	9,96	–	–	–
А3ж	–	–	–	–	–
Б	156 769	55,04	227	0,14	257
Б1	144 467	50,72	213	0,15	243
Б1а	88 136	30,94	110	0,12	132
Б1б	35 824	12,58	22	0,06	23
Б1в	7 263	2,55	3	0,04	3
Б1г	34 695	12,18	78	0,22	85
Б1д	25	0,01	–	–	–
Б2	15 298	5,37	14	0,09	14
Общо	284 850	100	432	0,15	514

а) брой проби, анализирани за едно или повече вещества от съответната група;

б) брой несъответстващи проби за едно или повече вещества в съответната група;

в) брой на несъответстващите резултати – една проба може да е несъответстваща за повече субстанции, поради което **броят на несъответстващите резултати може да бъде по-висок от броя на несъответстващите проби от същата група;**

3.1.2. Резултати по стокови групи (животни и продукти от животински произход) по План 1 за 2023 г.

3.1.2.1. Животни от рода на едрия рогат добитък

От общо **84 361** анализирани проби, взети от едър рогат добитък, **182 (0,22%)** са несъответстващи (**216 несъответстващи резултата**). За група А има 99 несъответстващи резултата (0,11%), а 117 (0,29%) за група Б. Несъответстващите проби са докладвани от 20 държави.

3.1.2.2. Прасета

Общо **100 532** проби са анализирани в тази категория, като **98 (0,1%)** са несъответстващи (**124 несъответстващи резултата**). Процентно, несъответствията при проби от свине са: 0,07% за група А (78 несъответстващи резултата) и 0,07% за група Б (46 несъответстващи резултата), докладвани от 14 държави.

3.1.2.3. Овце и кози

От **8894** анализирани проби, **56 (0,63%)** са несъответстващи (**66 резултата**). За група А има 42 несъответстващи резултата (0,54%) и 24 за група Б (0,35%), които са докладвани от 14 държави.

3.1.2.4. Коня

Анализираните проби в тази категория са общо **910, 4 (0,44%)** са несъответстващи (**6 несъответстващи резултата**), докладвани от 3 държави. За група А има 4 несъответстващи резултата (0,27%), а за група Б 2 несъответстващи резултата (0,31%).

3.1.2.5. Домашни птици

От общо **58 399** проби, **30 (0,05%)** са несъответстващи (**30 несъответстващи резултата**), докладвани от 12 държави. Процентът на несъответстващите проби от домашни птици е 0,03% за група А (12 несъответстващи резултата) и 0,06% за група Б (18 несъответстващи резултата).

3.1.2.6. Аквакултури

Анализираните са **5093** проби в тази категория, като **15 (0,29%)** са несъответстващи (**15 несъответстващи резултата**). В група А има 12 несъответстващи резултата (0,32), а в група Б – 3 (0,11%), докладвани от 8 държави.

3.1.2.7. Мляко

Докладвани са резултатите от **13 555** проби, като **22 (0,16%)** са несъответстващи (**22 резултата**). За група А има 4 несъответствия (0,04%) и за група Б 18 (0,17%), отчетени от 10 държави.

3.1.2.8. Яйца

От **7899** проби, анализирани в тази категория, **8 (0,1%)** са несъответстващи (**9 резултата**). Не са докладвани проби, които да са тествани срещу субстанции от група А1.

Процентът на несъответстващите проби от яйца е 0,02% за група А (1 несъответствие) и 0,13% за група Б (8 несъответствия), които са докладвани от 4 държави.

3.1.2.9. Зайци

В тази категория са анализирани, **1106 проби, от които 3 (0,27%) са несъответстващи (4 резултата)**, отчетени от 3 държави. Процентът на несъответстващите проби от зайци е 0,13% за група А (2) и 0,26% за група В (2).

3.1.2.10. Дивеч

От **561** проби, анализирани в тази категория, не са докладвани несъответстващи проби и резултати.

3.1.2.11. Влечуги и насекоми

Не са докладвани производствени данни или резултати за годините 2021 и 2022 г. относно **влечуги**. Само една държава, Белгия, отчита производство от 25 тона на насекоми през 2021 г., но не са докладвани резултати от анализи.

3.1.2.12. Мед

От **3422** анализирани проби, 14 (0,41%) са несъответстващи (**22 несъответстващи резултата**). За субстанции от група А, процентът на несъответстващи проби от мед е 0,12% (3 резултата) и 0,47% за група Б (19 резултата). Не са докладвани проби, които да бъдат тествани за субстанции от група А1. Несъответствията са отчетени от 5 държави.

3.1.2.13. Естествени обвивки

В тази категория са анализирани **115 проби**, като не са докладвани несъответстващи проби и резултати. Няма анализи за остатъци на вещества от група А1, А3 и Б.

3.2. Резултати по План 2 за 2023 г.

Приложение II към Регламент (ЕС) 2022/1646 установява минимална честота на вземане на проби за всяка държава членка по План 2. Взеитите проби трябва да бъдат разпределени между различни категории животни и продукти, като **25% от взетите проби трябва да бъдат анализирани за вещества от група А и 75% от пробите, взети за анализ за вещества от група Б**. Не са докладвани резултати за насекоми и влечуги през 2023 г. по План 2.

През 2023 г. са анализирани общо **13 709 проби** в съответствие със спецификациите на План 2. От тях, **71,87% са анализирани за неразрешени вещества (група А) и 73,48% за активни вещества, разрешени за употреба при животни, отглеждани за производство на храни (група Б)**. Не отговарят на изискванията **40 проби (0,29%), 45 несъответстващи резултата на ниво на дефиниране на остатъчни вещества – 38 (0,35%) за група Б и 7 (0,05%, от които 0,15% несъответстващи проби за вещества от група А1) за група А**. Не са докладвани несъответстващи проби и резултати за нито една субстанция от групите А2 и А3.

3.3. Резултати по План 3 за 2023 г.

Приложение III към Регламент (ЕС) 2022/1646 установява минимална честота на вземане на проби за вещества от група А и група Б за всяка категория животни и продукти въз основа на последните внесени пратки по държави. Делът на пробите, взети в контекста на

контрола на вноса по държави, е определен въз основа на пробите, взети по време на контролните дейности през 2023 г., и внесените пратки от 2021 г. или 2022 г. През 2023 г. не са докладвани резултати за насекоми и влечуги за План 3.

В съответствие със спецификациите на План 3, през 2023 г. са отчетени **5162 проби**. Контролът на пробите при внос е свързан с контрола на остатъчните вещества в пробите, идващи от трети страни. Държавите членки докладват тези резултати на ЕК като използват други инструменти, например Системата за контрол на търговията и експертна система (TRACES) и Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Следователно, тези данни може да не са представителни за цялостната ситуация на контрол на остатъчните вещества при внос. От общото количество проби по План 3, **89,97% са анализирани за неразрешени вещества (група А) и 61,53% за активни вещества, разрешени за употреба при животни, отглеждани за производство на храни (група Б)**. От тях, 12 не отговарят на изискванията (0,23%) (**12 несъответстващи резултата**). За субстанции от група А, процентът несъответстващи проби, изчислен от общия брой анализирани, е 0,13% (от които 0,12% несъответствия за вещества от група А2 и 0,11% за група А3). За група Б са установени 0,19% несъответствия, от които 0,13% за вещества от група Б1 и 1,08% за вещества от група Б2.

3.4. Съмнителни и други проби

Съмнителните проби трябва да бъдат взети като последващи проби при несъответстващи резултати или като последващи действия при всяко предполагаемо или установено несъответствие с правилата на ЕС, определени в Делегиран регламент (ЕС) 2019/2090¹¹. Тези проби не са представителни за оценката на състоянието на установените остатъчните вещества от докладващите държави и не трябва да се отчитат към минималната честота на вземане на проби, определена от Регламент (ЕС) 2022/1646 за всеки от плановете. През 2023 г. са докладвани **8741 съмнителни проби**, от които **100 (1,14%) не отговарят на изискванията**, а **234 732 проби са събрани в рамките на други програми** за мониторинг, разработени съгласно националните законодателства.

4. Заключение

През 2023 г. държавите-членки на ЕС, Исландия и Норвегия докладват в рамките на мониторинга на остатъчните вещества резултатите от **548 194** проби, обхванати от Регламент (ЕС) 2022/1644. От тях **602 проби** са отчетени като несъответстващи (**0,11%**).

Общо **284 850 са целеви проби**, анализирани в съответствие със спецификациите на националния план за контрол на риска за производството в държавите членки (План 1). От общия брой проби, **432 (0,15%)** не отговарят на изискванията, като има **514 несъответстващи резултата на ниво дефиниране на остатъчни вещества**. Процентът на несъответстващите проби, изчислен от общия брой, е **0,09%** за неразрешени вещества (**група А**), докато **0,14%** от несъответствията се отнасят за вещества, разрешени за употреба при животни, отглеждани за производство на храни (**група Б**).

¹¹ Делегиран регламент (ЕС) 2019/2090 на Комисията от 19 юни 2019 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на предполагаеми или установени несъответствия с правилата на Съюза, приложими за употребата на фармакологичноактивни субстанции или за остатъците от тях, разрешени във ветеринарномедицински продукти или като фуражни добавки, или с правилата на Съюза, приложими за употребата на забранени или неразрешени фармакологичноактивни субстанции или за остатъците от тях C/2019/4448 OJ L 317, 09/12/2019г., стр. 28—37

В рамките на План 1 са анализирани **74 282 проби** за вещества от група **A1** и **154** от тях (**0,21%**) не отговарят на изискванията (**200 несъответстващи резултата**). Не са докладвани несъответстващи резултати за стилбени (подгрупа A1a), докато **стероидите** (подгрупа **A1в**) са подгрупата с **най-голям брой несъответствия** (**127 несъответстващи резултата**). **Нандролонът** е веществото с най-голям процент несъответствия, открити в **мляко** (28), **едър рогат добитък** (22), **домашни птици** (2) и **зайци** (2).

За група **A2** са докладвани **87 959 проби** по План 1, като **31 (0,04%)** не отговарят на изискванията (**33 несъответстващи резултата**). Отчетени са общо 11 несъответстващи резултата за **хлорамфеникол при едър рогат добитък** (1 резултат), **мляко** (4), **свине** (3), **домашни птици** (2) и **овце/кози** (1). Не са докладвани несъответстващи резултати за подгрупа A2г. Веществото с най-голям брой несъответствия от подгрупа A2б е **семикарбазид** (5), а за подгрупа A2в е **метронидазол** (6).

За група **A3** са анализирани **102 740 проби** по План 1 и **22 проби (0,02%)** не отговарят на изискванията (**24 несъответстващи резултата**). Всички несъответстващи резултати за **оцветители** (подгрупа A3а) са докладвани за **аквакултури** за: „сума от брилянтнозелено и левко-брилянтнозелено“ (1) и „сума от малахитово зелено и левко-малахитовозелено“ (11). Не са докладвани несъответстващи резултати за подгрупи A3в, A3г, A3д и A3ж. За A3е са установени 2 несъответстващи резултата за **ибупрофен**, 2 за **иноксифенбутазон анхидрат** и 3 за **фенилбутазон**.

В контекста на План 1, за група **B1** са анализирани **144 467 проби** и **213 проби (0,15%)** са несъответстващи (**243 несъответстващи резултата**). Анализите за група **B2** са при **15 298 проби** и **14 проби (0,09%)** са несъответстващи (**14 несъответстващи резултата**). Тези несъответстващи проби се отнасят за **домашни птици, овце/кози, яйца от коне, говеда и свине**, идентифицираните вещества са **декоквионат, диклазурил, халофугинон, монензин натрий, наразин, никарбазин, салиномицин, салиномицин натрий и толтразурилсулфон**.

Общо **13 709 проби** са докладвани в съответствие със спецификациите на националния план за наблюдение на производството в държавите членки (**План 2**). От общия брой проби, **40 (0,29%)** са отчетени като несъответстващи.

През 2023 г. са взети **5162 проби** в съответствие със спецификациите на националния базиран на риска план за контрол на вноса от трети страни (**План 3**). Несъответствия са отчетени при 12 проби (**0,23%**).

През 2023 г. са докладвани **8741 съмнителни проби**, като **100 (1,14%)** не отговарят на изискванията. В рамките на **други програми** за мониторинг са взети 235 732 проби, разработени съгласно националните законодателства. От тях, **18 проби (0,01%)** са били несъответстващи.

5. Данни за България

5.1. Докладвани резултати по План 1.

В доклада на ЕОБХ са посочени данни (Таблица 2.), отчетени от България по изпълнение на националния план, основан на риска за контрол на производството. България е изпълнила минимална честота на вземане на проби (минимален брой проби), определена в Приложение I Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646, за повечето видове животни и продукти, относно субстанции от група А и Б. Не са предоставени данни за дивеч, влечуги и насекоми и естествени обвивки. За зайци са посочени данни за производство, но не са докладвани проби. **България не е докладвала несъответстващи проби и резултати, в съответствие с изискванията на План 1 по отношение на остатъци от субстанции от**

група А. Установен е един (1) несъответстващ резултат от 144 проби (0,69%) – наличие на сума от окситетрациклин и неговия 4-епимер (субстанция от група Б1а) при домашни птици.

Таблица 2. Обобщени данни за България, докладвани по изпълнение на План 1 за 2023 г.

Вид животни Продукт	Данни за производството (животни) ^а	Брой проби	Брой анализирани проби за група А	Брой анализирани проби за група Б	% Тествани животни за група А	% Тествани животни за група Б
Едър рогат добитък	29 609	93	72	35	0,24	0,12
Прасета	1 195 852	451	283	254	0,02	0,02
Овци и кози	112 506	31	17	24	0,02	0,02
Коня	373	9	9	1	2,41	0,27
Домашни птици	110 469	462	335	208	1,21	0,94
	Данни за производството (тон) ^а	Брой проби	Брой анализирани проби за група А	Брой анализирани проби за група Б	Тествани/изисквани проби за група А	Тествани/изисквани проби за група Б
Аквакултури	6 659	45	25	30	1,13	1,35
Зайци	5	0	0	0	0	0
Мед	5 706	187	141	94	1,39	0,93
	Данни за производството (тон) ^а	Брой проби	Брой анализирани проби за група А	Брой анализирани проби за група Б	Тествани проби/30 000 т група А	Тествани проби/30 000 т група Б
Мляко	654 090	61	57	28	2,61	1,28
	Данни за производството (тон) ^а	Брой проби	Брой анализирани проби за група А	Брой анализирани проби за група Б	Тествани проби/2000 т група А	Тествани проби/2000 т група А
Яйца	57 321	55	55	30	1,92	1,05

а) Данните за производството, са взети от плана за контрол на остатъците за 2023 г., но може да се отнасят за 2021 или 2022 г.

5.2. Докладвани резултати по План 2.

Необходимият брой проби, които трябва да бъдат анализирани от България, в съответствие с Национален план за рандомизирано наблюдение на производството в държавите членки, е **120**. В доклада на ЕОБХ са посочени **97 броя** анализирани проби за субстанции от група А и Б. Делът на пробите за групи А/Б по видове животни и продукти за България е посочен в Таблица 3. Страната ни е докладвала еднакъв брой проби за субстанции от група А и група Б, като най-много проби от рандомизирано наблюдение са отчетени за **прасета**, последвани от пробите за **мляко**. Не са посочени анализирани проби за зайци, дивеч и естествени обвивки, не са докладвани несъответствия, в съответствие с изискванията на План 2.

Таблица 3. Обобщени данни, докладвани по План 2.

	Аквакултури	Едър рогат добитък	Яйца	Мед	Коня	Мляко	Прасета	Домашни птици	Овце/кози
Група А	7,22	3,09	9,28	8,25	2,06	22,68	34,02	7,22	6,19
Група Б	7,22	3,09	9,28	8,25	2,06	22,68	34,02	7,22	6,19

5.3 Докладвани резултати по План 3.

В докладът на ЕОБХ е посочен минималният дял на пробите по стокови групи (в съответствие със законодателството – приложение III към Регламент (ЕС) 2022/1646 по национален план за контрол на вноса от трети държави. От общо **13 стокови групи**, България е докладвала проби при **три (3) – аквакултури 5,7%, мед – 4,86%, мляко 4,15%**, при изисквани минимум **7% за всяка от групите поотделно**. Не са докладвани несъответстващи резултати.

5.4 Съмнителни и други проби

Докладът на ЕОБХ не съдържа данни от България за съмнителни проби и такива, събрани по други мониторингови програми.

6. Изводи и препоръки

Докладът на ЕОБХ подпомага лицата, отговарящи за управлението на риска в Европейската комисия и в държавите членки, да оценят ефективността на плановете за контрол на фармакологично активните вещества и техните остатъци за ограничаване на присъствието тези групи субстанции в хранителната верига на ЕС. Той служи като отправна точка към определяне на последващи мерки за бъдещо намаляване на несъответствията през следващите години.

В годишния доклад за 2023 г. на ЕОБХ за остатъчните вещества от ветеринарни лекарствени продукти в живи животни и животински продукти се **запазва тенденцията за високо съответствие с официално определените граници**. Данните от доклада на ЕОБХ са основа за определяне на брой проби при изготвяне на следващи национални планове за контрол на остатъци от ВЛП.

Официалният държавен орган за осъществяване на контрол в Р България е Българската агенция по безопасност на храните(БАБХ)¹². Данните от доклада на ЕОБХ за България посочват само **един несъответстващ резултат** за наличие на остатъци от ВЛП при проба от домашни птици, анализирана по План 1., което е доказателство за ефективността на така организираният и осъществяван официален контрол. С оглед на това, че всяко несъответствие трябва да се вземе предвид, защото може да има нежелани последствия, а за да се избегнат непредвидени рискове се изисква повишено внимание, **Центърът за оценка на риска по хранителната верига препоръчва:**

- При изготвяне на Националната мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО), БАБХ да се възползва информацията, предоставена от останалите страни-членки на ЕС, относно установени несъответствия, възможни рискове и проблемни матрици (животни и продукти), както и да сравнява своите данни, с тези на останалите ДЧ.
- Да се планира и реализира необходимия **изискуем брой проби по План 2 (120)**, като се включат категориите: зайци, дивеч и естествени обвивки.
- Да се анализират **проби от всички 13 стокови групи по План 3**, като се положат усилия да се изпълнят **изискванията за минималните количества**

¹² Закон за българската агенция по безопасност на храните, (Обн. ДВ. бр.8 от 25 януари 2011 г., последно, изм. ДВ. бр.102 от 8 Декември 2023 г.);

от: 2% проби от естествени обвивки, 3% проби от коне, овце и кози (поотделно), 7% проби от аквакултури, едър рогат добитък, мед, мляко, домашни птици (поотделно), 12% проби от яйца, зайци, дивеч, див и отглеждан във ферми (поотделно).

Ефективният контрол върху употребата на: фармакологичноактивни субстанции, разрешени като ВЛП или като фуражни добавки, забранени или неразрешени фармакологичноактивни субстанции и на остатъци от тях в гарантира безопасността на хранителните продукти от животински произход и допринася за справяне с проблема антибиотична резистентност.

Източник: EFSA (European Food Safety Authority), Salvatore S, Vericat Ferrer M, 2025. Report for 2023 on the results from the monitoring of residues of veterinary medicinal products in live animals and animal products. EFSA supporting publication 2025: EN-9297. 87pp. doi:10.2903/sp.efsa.2025.EN-9297 Със съдържанието на целия доклад може да се запознаете на: <https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2025.EN-9297>

Други информации в областта на фуражите и фуражните добавки могат да бъдат намерени на интернет страницата на ЦОПХВ: – <https://corhv.government.bg/>,

Изготвил:

д-р Виктория Монева, главен експерт, дирекция ОРХВ, ЦОПХВ, Дата: 13.03.2025 г.